

249§ Lausunnon antaminen kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Kaupunginhallitus 11.8.2014 § 249

Valmistelija: kaupunginjohtaja Jarmo Ronkainen, hallintojohtaja Esa Laukkanen, hallinnonsuunnittelija Tuomo Sallinen

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntopyynnössään 8.5.2014 VM065:00/2012 kaupungilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimitelimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalakiluonnoksesta, erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoi-mielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista orga-nisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimitelimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)

- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnan-hallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun veloitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan Word-tiedostona viimeistään 26.8.2014 sähköpostitse: valtiovarainministerio@vm.fi.

Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön www-sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Hallintotoimistossa on valmisteltu lausuntoa kuntalakiuudistuksesta. Lausunnon valmistelu on vielä esityslistan lähtöhetkellä kesken. Lausuntoluonnos toimitetaan kaupunginhallitukselle erillisenä viimeistään kokouspäivän aamuna.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:
Kaupunginhallitus antaa kuntalakiuudistuksesta lausuntonsa.

Päätös:
Merkittään, että lausuntoluonnos on toimitettu kaupunginhallitukselle sähköiseen postilaatikkoon kokousaamuna.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen. Valmistettuun lausuntoon tehtiin kaksi tarkennusta. Muutokset tehtiin suoraan ao. asiakirjaan.

Toimenpiteet:
Lausunto valtiovarainministeriölle

Otteen oikeaksi todistaa:

Iisalmessa 12.8.2014

Sanna Rönkkö
hallintosihteeri

SR

11.8.2014

Valtiovarainministeriö:
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM065:00/2012 8.5.2014

Iisalmen kaupungin lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa. Jaostot ovat:

- toimielimet ja johtaminen jaosto
- demokratiajaosto
- talousjaosto
- kunnat ja markkinat jaosto

Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta. Kokonaisuutena arvioituna kyse ei ole kovin suuresta muutoksesta. Nykyinen kuntalaki on toiminut varsin hyvin ja uudessa laissa korjataan tai tarkennetaan lähinnä niitä kohtia, jotka nykyisessä laissa ovat puutteellisia. Muutokset koskevat mm. kunnan taloudenpidon valvontaa, kuntakonsernin taloudenpitoa, luottamushenkilöiden asemaa, sidonnaisuuksien ilmoittamista jne. Joiltakin osin lakiluonnos sisältää elementtejä, jotka mahdollistavat valtiolle voimakkaamman otteen puuttua yksittäisen kunnan tai koko kuntakentän toimintaan. Iisalmen kannalta kuntalakiluonnos ei toisi mukanaan erityisen suuria muutoksia.

Valtiovarainministeriö pyytää mm. kunnilta 26.8.2014 mennessä lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan päätösesityksessä väliotsikoin eritellyistä kohdista. Lisäksi pyydetään kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kannanottoja uudistuksesta.

– kunnan toiminnan käsitteestä (6 §): ei huomautettavaa

– kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §): ei huomautettavaa

SR

11.8.2014

- kuntatalousohjelmasta (12 §): Ei vastaa kuntien tavoitteita. Pykälä kaventaa kuntien valtaa talousasioissa, ja kasvattaa valtion valtaa kuntiin nähden, mutta valtio ei kuitenkaan mitenkään sitoudu turvaamaan tai auttamaan kuntia terveen talouden turvaamisessa. Koko pykälää voidaan pitää tarpeettomana.
- 14.§: ei huomautettavaa
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §): ei huomautettavaa
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §): lisää kuntien itsehallintoa
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku): Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto tulee säilyttää vapaaehtoisina toimieliminä. Sanamuoto "on asetettava" on muutettava muotoon "voi asettaa". Ei ole selvää ja perusteltua, että jokaisessa Suomen kunnassa on oltava tällaiset toimielimet, kun muutoin lakiluonnos sallii kunnalle vapaat kädet muodostaa tarvittavia toimielimiä. Ikäihmisten neuvostosta on jo riittävät säädökset vanhuspalvelulaissa.
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §): 38.§:ssä pitää olla viittaus 14.§:ään, jotta selvästi tulee se kuva, että kunnanhallitus toimii valtuuston alaisuudessa, ja että kunnanhallituksen on toimittava valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti.
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §): ei huomautettavaa
- kuntastrategiasta (39 §): (39.§ 3. mom.) on tarpeetonta säätelyä, että strategiaa on pakko tarkistaa vähintään kerran valtuustokaudessa. Hyvä strategia voi kantaa nelivuotiskauden, ja kunnan tulee itse saada päättää, onko strategiaa tarpeen uudistaa kesken valtuustokauden.
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §) : ei huomautettavaa
- johtajasopimuksesta (43 §): vastaa nykykäytäntöä
- 45 § on sisällöltään sekava. Pykälää voi tulkita niin, että ns. poliittinen virkamieskaupunginjohtaja tai apulaiskaupunginjohtaja (jollaisia lainsäädäntö ei tunne lainkaan) voidaan valita myös pormestariksi. Tämä sekoittaa entisestään kunnallisjohdon roolijakoa.
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 - 49 §): ei huomautettavaa
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku): 67. §:n mukainen liikelaitoksen yhtymäkokous tulee säätää julkiseksi. Kaikkien kunnallisten toimijoiden ylimpien päätöksentekoelementtien kokousten tulisi olla julkisia, jollei jokin erityinen syy vaadi yksittäisen asian osalta ei-julkista käsittelyä.

SR

11.8.2014

- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.): ei huomautettavaa
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §): ei huomautettavaa
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §): Iisalmessa ollut ao. käytäntö useita vuosia
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevat ehdotuksesta (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.): 83. § 3. mom. on perusteltua. 19. §:n ehdotukset valtuustoryhmistä ja niiden tukemisesta ovat perusteltuja. Tässä on kyse kunnan oman demokratiatoiminnan ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamisesta.
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §): ei huomautettavaa
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §): 102. §:ää on tarkennettava niin, että julkisuusvaatimus koskee myös kuntayhtymän valtuustoa, kuntayhtymäkokousta ja liikelaitos- kuntayhtymän yhtymäkokousta. 104. §:ssä on tulkintaongelmien välttämiseksi syytä mainita myös varajäsenet. 109 §:n mukainen sääntely on tervetullut nykyaikainen ratkaisu. Toivottavaa olisi, että esim. Suomen Kuntaliitto inventoisi muutoksen ulkopuolelle jäävät erityislainsäädännön mukaiset velvoitteet ilmoitustaulun käyttämiseen. 110. §:ssä olevaa luetteloa on syytä täydentää niin, että siinä mainitaan myös kunnalliset kuulutukset ja ilmoitukset.
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §): 111. §:n sisältö jää epäselväksi liikelaitoskuntayhtymien osalta. Selvyyden vuoksi on syytä mainita, että alijäämän kattamisvelvoite koskee myös niitä.
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §): ei huomautettavaa
- tilintarkastuksesta (123 §): viimeinen momentti voi aiheuttaa epäselvyyksiä vrt. yleinen vaalikelpoisuus
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §): ei huomautettavaa
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku): ei huomautettavaa

SR

11.8.2014

- luku 16 Oikaisuvaatimukset ja kunnallisvalitukset: lakiluonnos ei puutu lainkaan nykyisen kuntalain ehkä suurimpaan heikkouteen, eli liian laajojen valitusoikeuksien aiheuttamiin hidastuksiin ja hankaluuksiin. Lukuisissa Suomen kunnissa erilaiset hankkeet makaavat odottamassa toteutusta, koska valituksia ei ole saatu käsiteltyä kohtuullisessa ajassa. Tähän ongelmaan on puututtava uudessa kuntalaissa. Oikaisuvaatimuksia koskevat pykälät voisivat olla ehdotuksen mukaisia, mutta valitusoikeus tulisi rajata selkeästi koskemaan vain varsinaisia asianosaisia. Esimerkiksi kaavapäätöksistä voisivat valittaa vain ne, jotka oikeasti hyötyvät tai kärsivät suurta haittaa kaavasta. Tältä osin koko 16 luku on syytä miettiä uudestaan.

– 141 §:n 1 mom:n säädös siitä, että sähköisistä pöytäkirjoista on siivottava henkilötiedot valitusajan jälkeen pois, tuntuu oudolta. Jos henkilötiedot saavat olla näkyvissä valitusaikana netissä, niin miksi ne on siivottava pois 14 vrk:n oikaisuvaatimusajan jälkeen. Kyseessä on myös ylimääräinen työ, joka vaikeuttaa pöytäkirjojen nähtävillä pitoa sähköisessä muodossa. Säädös on poistettava tarpeettomana.

– lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä: vaikuttaa siltä, että lain voimaantulo 1.1.2015 on liian nopea kun ottaa huomioon lausuntokierrokselta tulevan palautteen määrän ja lain laajuuden ja merkityksellisyyden.